

Strateški plan djelovanja za razdoblje od 2008. do 2011. godine *(ožujak 2008. godine)*

I. ANALIZA STANJA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (u daljnjem tekstu: Nacionalna zaklada) osnovana je posebnim Zakonom (NN 173/03) kojeg je usvojio Hrvatski sabor 16. listopada 2003. godine i to kao javna zaklada s osnovnom svrhom promicanja i razvoja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj pomoću prihoda od upravljanja osnovnom zakladnom imovinom i kontinuiranim priljevom sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću.

Nacionalna zaklada pruža stručnu i financijsku potporu razvoju civilnoga društva, programima koji promiču održivost neprofitnog, nevladinog sektora, međusektorsku suradnju, građanske inicijative, filantropiju, volonterstvo te unapređuju demokratske institucije društva.

Struktura Upravnog odbora Nacionalne zaklade odgovara njenoj osnovnoj svrsi djelovanja s obzirom da od 9 članova Upravnog odbora njih 5 dolazi iz organizacija civilnoga društva ili iz redova stručnjaka za pojedina područja razvoja civilnoga društva, jedan je predstavnik/predstavnica jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a 3 su predstavnici ministarstava i to ministarstva zaduženog za obrazovanje, ministarstva za financije i ministarstva zaduženog za vanjske poslove i europske integracije.

S obzirom da je Nacionalna zaklada u protekle četiri godine svog djelovanja postigla zapažene rezultate i s obzirom da je prepoznata kao važan dionik institucionalnog okvira za potporu razvoja civilnoga društva Strateški plan djelovanja za iduće četverogodišnje razdoblje temeljit će se na dosadašnjim postignućima.

Sagledavajući utjecaj kojim je podrška Nacionalne zaklade pridonijela razvoju civilnoga društva u Republici Hrvatskoj od 2004. do 2007. godine nameće se zaključak koji se može uobličiti u jednoj riječi: stabilizacija. Naime, Nacionalna zaklada je uspjela, u ključnom, prijelomnom razdoblju za razvoj civilnoga društva u Hrvatskoj kada je došlo do promjene u strukturi izvora financiranja za projekte i programe organizacija civilnoga društva odlaskom većeg broja međunarodnih donatora, svojim djelovanjem i programom financijskih potpora zaustaviti potencijalne negativne trendove i stabilizirati daljnji razvoj organizacija civilnoga društva. A stabilizacija je nužan preduvjet za daljni razvoj tako da će djelovanje Nacionalne zaklade u idućem četverogodišnjem razdoblju (2008.-2011.) trebati biti usmjereno razvoju odnosno podršci razvoja civilnoga društva u Hrvatskoj.

Organizacije civilnoga društva u Hrvatskoj nalaze se pred novim izazovima: specijalizacije i profesionalizacije, iznalaženja novih izvora financiranja te privlačenja novih ljudskih resursa od novih volontera, članova do novih lidera/liderica u organizacijama civilnoga društva. U tom kontekstu djelovanje Nacionalne zaklade biti će izuzetno važno u smislu podrške tim procesima na svim razinama i u svim oblicima djelovanja kako bi se odgovorilo na navedene izazove u globaliziranom svijetu koji se stalno mijenja.

Važno je istaknuti kako je u proteklih dvije godine došlo do važnih unapređenja na razini osmišljavanja politike potpore razvoju civilnoga društva s obzirom da je Vlada Republike Hrvatske usvojila 12. srpnja 2006. godine Nacionalnu strategiju stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva, a Hrvatski sabor je 9. veljače 2007. godine usvojio Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga.

Nacionalna zaklada sudjelovala je u stvaranju prijedloga oba navedena dokumenta, a nakon što je Vlada RH dana 1. veljače 2007. godine ustvojila i Operativni plan provedbe Nacionalne strategije, aktivno sudjeluje i sudjelovat će u suradnji s Vladinim Uredom za udruge i Savjetom za razvoj civilnoga društva u provedbi zacrtanih mjera Nacionalne strategije i na taj način doprinjeti potrebnoj sinergiji u ostvarenju kvalitetnijih uvjeta za daljnji razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj.

II. DJELOVANJE I POSTIGNUĆA OD 2004. DO 2007. GODINE

Nacionalna zaklada je u protekle četiri godine izrasla u vodeću javnu instituciju za suradnju, povezivanje i izobrazbu neprofitnog, javnog i poslovnog sektora.

Prilagođavajući se potrebama razvoja u Hrvatskoj i Europi, Nacionalna zaklada provodi istraživanja i prenosi informacije i znanja potrebna za razvoj aktivnog građanstva i međusektorske suradnje.

Kvalitetnim upravljanjem zakladnom imovinom i drugim prihodima Nacionalna zaklada razvija i financira programe za razvoj civilnoga društva.

Sustavnim ulaganjem u ljudske potencijale i razvijenom unutarnjom komunikacijom Nacionalna zaklada je izgradila kompetentan tim kreativnih, sposobnih i motiviranih zaposlenika s kojima ostvaruje zadane ciljeve.

Od 2004. do 2007. godine Nacionalna zaklada postigla je sljedeće rezultate iskazano kroz statističke podatke:

- **20** raspisanih natječaja i **14** poziva za iskaz interesa
- **878** odobrenih financijskih potpora organizacijama civilnoga društva
- **86.223.475,56 kuna** uloženo u građanske inicijative, projekte, programe i institucionalne potpore organizacija civilnoga društva, programe suradnje te programe decentralizacije i regionalnog razvoja
- **15** nagrada dodijeljenih gradovima za dobru praksu suradnje s udrugama
- **20** nagrada "Škola – prijatelj zajednice" za razvoj volonterstva djece i mladih
- **2** nagrade "Tvrтка – prijatelj zajednice" za razvoj korporativnog volonterstva
- **50** stipendija predstavnicima organizacija civilnoga društva za pohađanje Programa informiranja i izobrazbe o EU

- **12** stipendija predstavnicima organizacija civilnoga društva za pohađanje programa Akademije za politički razvoj i Vijeća Europe
- **7** stipendija za predstavnike organizacija civilnoga društva za pohađanje CARNetove E-learning akademije
- **4** nacionalne konferencije o volonterstvu
- **5** međunarodnih ugovora o suradnji
- **9** projekata financiranih kroz CARDS 2002 primilo je jednogodišnju tehničku i stručnu potporu Nacionalne zaklade u okviru Ugovora o pružanju usluga s Delegacijom Europske komisije u RH (Service Contract No. 96498)
- **38** okruglih stolova, seminara, savjetovanja, radionica
- **15** brojeva časopisa "Civilnodruštvo.hr"
- **8** brojeva e-časopisa "Civilnodruštvo.eu"
- **15** stručnih knjiga i publikacija u izdanju Nacionalne zaklade
- **4** sporazuma s lokalnim zakladama za provedbu decentraliziranog modela potpore razvoju civilnoga društva
- **5** sporazuma s mrežama organizacija za regionalni razvoj i jačanje sposobnosti organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini
- **2** specijalizirana računalna programa za pružatelje financijskih potpora (donatore) pod nazivom Potpora_plus i za korisnike financijskih potpora (organizacije civilnoga društva i dr.) pod nazivom Korisnik_plus
- **2000** stranica sadržaja o aktivnostima organizacija civilnoga društva i Nacionalne zaklade na službenim stranicama Nacionalne zaklade <http://zaklada.civilnodrustvo.hr>
- **1 milijun** jedinstvenih posjeta na službenim Internet stranicama Nacionalne zaklade
- **1442** objave u tiskanim i elektroničkim medijima o radu nacionalne zaklade i financiranim projektima
- **179** stručnjaka i stručnjakinja angažiranih u raznim tijelima Nacionalne zaklade i poslovima kao vanjski suradnici/suradnice
- **364** programska i financijska vrednovanja (evaluacije) djelovanja organizacija civilnoga društva odnosno učinaka provedbe dodijeljenih financijskih potpora
- otvoren novi specijalizirani portal www.civilnodrustvo.hr
- **4** međunarodna seminara u okviru IMPACT – Europskog centra za međusektorsku suradnju u Zadru.

U stručnom timu Nacionalne zaklade je na dan 31. prosinca 2007. godine bilo zaposleno **12** osoba, da je Upravni odbor održao u četiri godine **30** sjednica. Osnovna zaklada imovina uvećavana je tijekom protekle četiri godine tako da je od početnih **2** milijuna kuna uvećana na **39.04** milijuna kuna.

III. MISIJA, VIZIJA I VRIJEDNOSTI

Misija

Misija Nacionalne zaklade je promicanje i razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj.

Vizija

Nacionalna zaklada svojim djelovanjem teži ostvarivanju aktivnoga građanstva u razvoju modernoga, demokratskog i uključivog društva u Republici Hrvatskoj.

Vrijednosti

Vrijednosti na kojima se temelji djelovanje Nacionalne zaklade su:

- poštivanje ljudskih prava,
- javnost djelovanja,
- odgovornost svih (su)dionika razvoja zajednice,
- suradnja i dijalog svih (su)dionika razvoja zajednice,
- informiranost,
- tolerancija i uvažavanje različitosti i
- nenasilje.

IV. CILJEVI STRATEŠKOG PLANA DJELOVANJA 2008.-2011.

U svrhu ostvarenja vizije, temeljni ciljevi koje Nacionalna zaklada želi postići svojim djelovanjem u okviru Strateškog plana od 2008. do 2011. godine, jesu:

1. poticanje građanstva na aktiviranje, uključivanje i sudjelovanje u razvoju lokalne zajednice
2. izgradnja kapaciteta civilnoga društva
3. razvoj međusektorske suradnje i suradnje između organizacija civilnoga društva
4. povećanje javnog utjecaja i vidljivosti aktivnosti organizacija civilnoga društva
5. razvoj društvenog poduzetništva i zapošljavanja u neprofitnom sektoru
6. povećanje utjecaja civilnoga društva u procesima donošenja raznih oblika javne politike

U okviru 1. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- unaprjeđenju kvalitete i broja inicijativa u lokalnoj zajednici kroz decentralizirani model dodjele financijskih potpora,
- promociji i razvoju filantropije,
- razvoju kapaciteta zagovaranja i lobiranja skupina i organizacija u zajednici za opće dobro,
- razvoju mehanizama samopomoći i međusobne pomoći u lokalnoj zajednici,
- razvoju društvenoga kapitala,
- poticanju suradnje i umrežavanja u lokalnoj zajednici,
- poticanju uvažavanja, tolerancije i suživota u višenacionalnim zajednicama,
- razvoju inicijativa koje unapređuju lokalnu zajednicu u ruralnim sredinama i područjima od posebne državne skrbi

U okviru 2. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- razvoju infrastrukture i sustavnog modela potpore organizacijama civilnoga društva,
- stjecanju i razmjeni znanja, vještina i iskustava potrebnih za aktivno i poduzetno djelovanje u zajednici i društvu (organizacijama civilnoga društva),
- izgradnji financijske (samo)održivosti organizacija civilnoga društva,
- ulaganju u infrastrukturu za razvoj neprofitnog, nevladinog sektora i kapitalne investicije,
- poticanju korištenja novih medija i tehnologija,

- samoodrživosti djelovanja Nacionalne zaklade,
- promicanju demokratskog ustroja u organizacijama civilnoga društva i javnosti njihovog djelovanja

U okviru 3. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- učinkovitoj potpori primjene Operativnog plana provedbe Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva,
- promociji i stvaranju učinkovitih oblika međusektorske suradnje, javno-privatnih partnerstva te modela društveno odgovornog poslovanja profitnog sektora,
- razvoju modela pružanja socijalnih (društvenih) usluga na lokalnoj razini od strane organizacija civilnoga društva kroz međusektorsku suradnju,
- unapređenju kvalitete djelovanja organizacija civilnoga društva,
- uvođenju standarda i dobre prakse u međusektorskoj suradnji na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te povezivanje s međunarodnim nositeljima,
- poticanju suradnje i umrežavanja organizacija civilnoga društva na svim razinama u Republici Hrvatskoj kao i na europskoj odnosno međunarodnoj razini,
- potpora stvaranju platforme/foruma svih davatelja financijskih potpora (donatora) razvoju civilnoga društva u Republici Hrvatskoj

U okviru 4. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- osiguranju vidljivosti organizacija civilnoga društva putem medijskih projekata u komercijalnim i javnim medijima,
- omogućavanju razvoja neprofitnih medijskih projekata,
- osiguranju vidljivosti aktivnosti koje su financirane kroz programe financijskih potpora Nacionalne zaklade,
- stvaranju javne vidljivosti i medijske prisutnosti programa i aktivnosti Nacionalne zaklade,
- razvoju vještina i znanja, vezanih uz odnose s javnošću i društvenog, neprofitnog marketinga,
- unapređenju razine zagovaranja i javnih kampanja koje provode predstavnici organizacija civilnoga društva

U okviru 5. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- stvaranju uvjeta za zapošljavanje u neprofitnom sektoru, promicanju koncepta društvenoga (socijalnog) poduzetništva,
- decentralizaciji i deetatizaciji pružanja društvenih/socijalnih usluga (mladi, kultura, socijalna skrb, zaštita zdravlja, obrazovanje, zaštita okoliša, informiranje itd),
- sudjelovanju u procesu standardizacije uvjeta za pružanje društvenih/socijalnih usluga i društveno (socijalno) poduzetništvo,
- razvoju servisa u lokalnoj zajednici
- osiguranju mogućnosti udruživanja sredstava s organizacijama civilnoga društva i drugim dionicima u svrhu privlačenja sredstava iz fondova Europske unije

U okviru 6. cilja, Nacionalna zaklada će djelovati na:

- izradi strateških dokumenata i politike važnih za razvoj civilnoga društva,
- unapređenju kvalitete i broja istraživanja za i u civilnom društvu,

- poticanju osnivanja neovisnih organizacija za istraživanja, strategiju i politiku razvoja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj,
- jačanju kompetencija organizacija civilnoga društva za sudjelovanje u procesima donošenja javne politike

V. STRATEGIJE DJELOVANJA

Nacionalna zaklada će u provođenju misije i ciljeva postavljenih Strateškim planom od 2008. do 2011. godine primijeniti sljedeće strategije djelovanja:

a) Raznolikost djelatnosti

Nacionalna zaklada će u svrhu što uspješnijeg zadovoljavanja prepoznatih potreba te radi ostvarivanja postavljenih ciljeva, sukladno s praksom europskih/svjetskih zaklada mješovitog tipa, djelovati, uz program financijskih potpora (*Grant Giving Foundation*) i putem samostalnog vođenja programa i projekata (*Operating Foundation*).

U skladu s tim, Nacionalna zaklada će:

1. dodjeljivati financijske potpore putem natječaja,
2. operativno voditi vlastite programe i projekte,
3. naručivati i ugovarati projekte i poslove,
4. surađivati i uspostavljati partnerstva s građanskim inicijativama, organizacijama civilnog društva, poslovnim i javnim sektorom, na zajedničkim projektima i programima,
5. surađivati i uspostavljati partnerstva s drugim donatorima na pojedinim programima i projektima te financijskim potporama,
6. pružati usluge vrednovanja (evaluacijskog servisa) učinaka financiranih projekata/programa organizacija civilnoga društva za veće financijske potpore drugih donatora osobito međunarodnih agencija, EU, državne uprave i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

b) Raznolikost izvora financiranja

U svrhu unaprjeđenja raznolikih djelatnosti te održivog i neovisnog djelovanja, Nacionalna zaklada se neće oslanjati samo na sredstva osigurana Uredbom o raspodjeli dijela prihoda od igara na sreću i/ili sredstva osigurana u državnom proračunu, već će težiti osiguravanju sredstva i iz drugih izvora.

c) Decentralizacija djelovanja

Nacionalna zaklada će razvijati model decentralizacije vlastitog djelovanja, koje će uključivati decentralizaciju raspolaganja sredstvima, na dva osnovna principa: regionalno djelovanje i partnersvo sa lokalnim /regionalnim zakladama lokalnih zajednica.

d) Davanje usluga i ulaganja

U svhu uspostavljanja dugoročne samoodrživosti, Nacionalna zaklada će neke od svojih usluga ponuditi na tržištu te će razviti poslovni model za ulaganja i korištenje imovine Nacionalne zaklade.

e) Razvoj sustava kvalitete

Nacionalna zaklada će djelovati na postavljanju standarda zakladničke djelatnosti putem visoke razine profesionalnog rada koji će se odražavati u uređenim postupcima te javnosti i odgovornosti u radu. Ta visoka razina profesionalnosti održavat će se primjenom sustava kvalitete djelovanja prema standardima međunarodnog certifikata ISO 9001:2000.

f) Razvoj partnerstava kroz međusektorsko povezivanje

U okviru postizanja postavljenih ciljeva Nacionalna zaklada će uspostavljati i razvijati programe i projekte u suradnji sa javnim, poslovnim i neprofitnim, nevladinim sektorom te će takvu praksu kod drugih poticati i po potrebi osnaživati financijskim potporama. Pri tom će koristiti infrastrukturu imogućnosti koje razvija IMPACT – Europski centar za međusektorsku suradnju u Zadru.

g) Prijenos znanja

Razvijanjem vlastitih kapaciteta za izobrazbu, poticanjem uspostavljanja različitih servisa kao i financijskim potporama za programe izobrazbe, Nacionalna zaklada će aktivno sudjelovati u standardiziranju i širenju znanja relevantnih za razvoj civilnoga društva. Ciljne skupine obuhvaćaju predstavnike javnog, poslovnog te neprofitnog, nevladinog sektora.

h) Javni utjecaj i vidljivost

Nacionalna zaklada će svoju misiju i ciljeve provoditi i razvijanjem javnog utjecaja tako što će stvoriti vlastitu javnu prepoznatljivost i prepoznatljivost javnog djelovanja, kao aktivan (su)dionik u procesima stvaranja javnog mijenja i aktivnog građanstva (zagovaranje, lobiranje, zalaganje za nove oblike javne politike, promicanje specifičnih vrijednosti civilnoga društva).

VI. GODIŠNJI OPERATIVNI I FINACIJSKI PLANOVI

Nacionalna zaklada će za svaku godinu četverogodišnjeg plana donositi operativni plan u kojem će detaljnije utvrditi aktivnosti, rokove, strategije djelovanja, uvjete i kriterije za provedbu aktivnosti, potrebne resurse i ciljeve koji se time postižu.. Aktivnosti predviđene operativnim planovima trebaju biti utemeljene u godišnjim financijskim planovima Nacionalne zaklade.

VII. VREDNOVANJE PROVEDBE

Na kraju svake godine četverogodišnjeg plana Nacionalna zaklada će izvršiti analizu i vrednovanje aktivnosti i rezultata u prethodnoj godini i na temelju tih saznanja unaprijediti djelovanje i unijeti promjene/prilagodbe u operativnom i financijskom planu za narednu godinu.

Strateški plan djelovanja za razdoblje od 2008. do 2011. godine usvojen je na sjednici Upravnog odbora Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva održane 7. ožujka 2008. godine u Zadru.